

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Iran's M.

آئینه ایران

نویسنده: ی. د.

ارسال از: گروه پروسه

۲۷ دسمبر ۲۰۱۵

نقد اقتصاد سیاسی مواجهه چپ با جنبش سبز (همراه با تحلیل انتخابات ۹۲ و انتخابات مجلس ۹۴)

۱

مقدمه:

جزوه حاضر شامل ۴ مقاله است که در فاصله زمانی شهریور [سنبله] ۱۳۹۳ تا آذرماه [قوس] ۱۳۹۴ نگاشته شده‌اند. آنچه این ۴ مقاله مستقل از یک دیگر را در قالب این جزوه کنار هم نشانده است، همان‌طور که از عنوان جزوه پیداست تمرکز بر دو موضوع "نسبت کنشگران چپ با جنبش سبز" و "تعیین تکلیف با اصلاح‌طلبان و مسأله انتخابات در ایران" است. البته فارغ از تمرکز موضوعی ۴ مقاله این جزوه بر موارد مذکور، آنچه سبب پیوند آن‌ها با یک دیگر است، بهره‌گیری از تحلیل طبقاتی و محوریت وضعیت سرمایه‌داری نئولیبرال در ایران برای توضیح و تبیین موضوع‌هاست.

مقاله «چپ و مسأله گذار از سرمایه‌داری در ایران» می‌کوشد با نگاهی به آرای "سعید رهنما" در خصوص مسأله گذار از سرمایه‌داری، مواجهه کنشگران چپ ایران را با چنین صورت‌مسأله‌ای از خلال صف‌بندی‌های ایشان در جریان فراز و فرود جنبش سبز، پروبلماتیک کند. در این مقاله بیش از آن که بدیل و به اصطلاح "چه باید کرد؟"ی برای صورت‌مسأله مطروحه ارائه گردد، سعی شده تا با طرح پرسش‌هایی، منبعث از سؤالی نظری و عملی که به اعتبار جنبش سبز متوجه چپ شد، بحث "چه باید کرد؟" هرچه بیشتر جلوه انضمامی به خود بگیرد.

در مقاله «پیام موسوی و شادی چپ‌های سبز»، همان‌طور که از عنوان آن پیداست، سعی شده است به بهانه آخرین پیامی که از "میرحسین موسوی" در حصر منتشر شد و شغف آن دسته از کنشگرانی که در عین چپ دانستن خود همچنان تعلق خاطر فراوان به جنبش سبز و شخص موسوی دارند، بر بحرانی که می‌توان به آن نام "هژمونی منش توده‌ی- اکثریتی در چپ ایران" داد، دست گذاشته شود و تناقضات چنین گفتمانی نشان داده شود.

مقاله «چگونه سبزها در تحلیل انتخابات معجزه می‌کنند» خلاف دو مقاله قبلی، مشخصاً بر مسأله چگونگی تحلیل نتایج انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۳۹۲ تمرکز می‌کند و می‌کوشد تا پاشنه آشیل رویکردی را که معتقد است "حضور گسترده در انتخابات ایران احتمال تقلب را کم و آن را به ساز و کاری کارآمد برای تغییر مناسبات سیاسی و اجتماعی

بدل می‌کند"، آشکار سازد. در این مقاله با نقد یکی از منسجم‌ترین تحلیل‌های جامعه‌شناسانه از نتایج انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۳۹۲ که مبتنی بر رویکرد مذکور است، چرایی ضرورت تحریم هر نوع انتخابات در ایران تا زمان قوام جامعه مدنی، تبیین می‌شود. شاید بتوان گفت مخاطب این مقاله صرفاً چپ نیست و دایره وسیع‌تری از کنشگران مدنی را در بر می‌گیرد؛ کنشگرانی که البته سودای قدرت دولتی نداشته و تغییرات بنیادی و ماندگار در جامعه را مدنظر دارند.

و در آخر، مقاله «جنبش نولیبرال سبز» که با تأکید بر صحبت‌های "آصف بیات"، پژوهشگر برجسته و شناخته‌شده حوزه جنبش‌های اجتماعی از خلال مصاحبه نشریه اندیشه پویا با وی، به فقدان طرح مطالبه عدالت اجتماعی و برابری در جنبش سبز و نتایج سیاسی و اجتماعی این فقدان می‌پردازد. همچنین نشان داده می‌شود چرا با نگرستن از منظر "بحران زائی نولیبرالیسم" به مناسبات سیاسی و اجتماعی جامعه ایران، ضرورت‌های به اصطلاح ناگزیر انتخاباتی برگزیدن از میان اصلاح‌طلبان، اعتدال‌گرایان یا اصول‌گرایان میانه‌رو، کاذب است و به تشدید بحران می‌انجامد.

بدهی است که دلالت معنایی چپ در این جزوه، گستره وسیعی را در بر می‌گیرد که صرفاً شامل کمونیست‌های انقلابی نمی‌شود، چرا که به زعم نگارنده بخش‌های وسیعی از کنشگران چپی که فعالیت‌شان معطوف به جامعه ایران است، علی‌رغم اختلاف‌های جدی نظری-تحلیلی که دارند، در عمل تا اندازه زیادی ادامه‌دهنده راه و روش "حزب توده" اند. به این معنا یکی کردن طیف‌های مختلف چپ زیر یک عنوان واحد [یعنی چپ] در ایران بیش از آن که ناظر بر اشتراک ایشان در مخالفت با سرمایه‌داری و دفاع از فرودستان باشد، ناظر بر جاری و ساری بودن منش توده‌ئی در پراتیک‌شان است.

مشکل آن‌جاست که "حزب توده" در ایران همواره یا غرق در ستایش بوده است یا نفرین و دشنام؛ این وسط، راه و روش این حزب آن‌چنان‌که باید به تیغ تیز یک نقد مارکسی سپرده نشده است. مسأله فقط این نیست که ما با سایه‌گستری منش توده‌ئی در پراتیک چپ ایران روبه‌روئیم، بلکه این راست‌ترین گرایش مجموعه چپ ایران در تولید ضد چپ‌روانه (بیماری کودکی) خود، نیز نقش ایفاء می‌کند و لذا چرخه معیوبی را شکل می‌دهد که پژوهش، پرسش و نبرد برای تغییر به شکلی توأمان، همواره غایب بزرگ پراتیک مجموعه چپ ایران بوده و هست.

امید است این جزوه بتواند دست‌کم در حد طرح مسأله، گامی هرچند کوچک در راستای اعتلای کمونیسم انقلابی در ایران برداشته باشد.

ادامه دارد